

Kritika - Az élet csodaszép (It's a wonderful life -1946)

2012 december 26. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása
Még nincs értékelve

Mérték

Karácsonykor a film szerelmeseinek megkerülhetetlen beszélni egy olyan filmr?l, amely nem egy, hanem – egyértelm?en és megfellebezhetetlenül – „A” karácsonyi film.

Az *Élet csodaszép* nem egyb?l lett kultuszfilm, születésekor, 1946-ban szerényen teljesített a mozipénztáraknál,

különösebb nyomot nem is hagyott a korabeli néz?kben, még ha 5 kategóriában Oscarra is jelölték (egyiket sem kapta meg.) Igazi karrierje a hetvenes években kezd?dött, amikor a vetítés jogait elfelejtették megújítani, így az összes tévécsatorna szabadon és ingyen m?sorra t?zhette, egészen a kilencvenes évek elejéig. Azóta az NBC a kizárólagos sugárzója, de a lényeg változatlan: milliók számára ma is ez a standard karácsony esti szórakozás.

Biztos olyan is van, aki rühelli, de a többség még mindig rajong érte. Ha lehet hinni az IMDB fórumainak és szavazásainak (10/8.6, top 250 – #31), akkor nem csak azok, akik ezen n?ttek fel, de fiatalabbak is. A „nemzeti kultúra része” ahogy az egyik amerikai fórumozó írja. Csak egy példa rá, hogy milyen státuszban van a film: 2006-ban, az ötvenéves évfordulón az egykori elnök, id?sebb George Bush vállalta el a narrációt a látássérülek számára készített hangsávon. Ami a kritikát illeti, az American Film Institute minden id?k legihletettebb filmjének választotta 2006-ban, majd egy évvel kés?bb a „legnagyszer?bb” kategóriában (jelentsen ez bármit) a 20. helyre rangsorolta.

Több mint jogos a kérdés: vajon mire ez a nagy hype? Látszólag egy tipikus Frank Capra féle melodrámával van dolgunk, a rendez? kedvenc témájával (a jóságos, szociálisan érzékeny férfif?h?s versus a korrupt rendszer). A fantasy-ba ill? indítás szerint két égben trónoló angyal meghallja Bedford Falls városka lakóinak imáit, akik egy bizonyos George Bailey-ért fohászkodnak. A férfi arra készül, hogy eldobja magától az életét, ezért ?rangyalt küldenek hozzá.

Csak el?tte levetítik neki Bailey életét, a gyerekkorát, amikor kimentette testvérét a jég alól, és emiatt a fél fülére megsüketült, majd azt ahogy feln?ve kénytelen átvenni apja munkáját a helyi bankban, ahelyett hogy Európába utazhatna, ahogy tervezte. Feleségül veszi a n?t, aki gyerekkora óta szerelmes belé, majd mikor ismét lehet?sége lenne, hogy legalább a nászút idejére kiszabaduljon a városból, bankpánik tör ki. Marad és az összes saját pénzét arra költi, hogy kárpótolja a betéteseket és rávegye ?ket, hogy ne menjenek át a riválisbankárhoz, a lelketlen és cinikus Potterhez. Sikerül kivédeni a krachot, s?t id?vel még arra is telik, hogy a segítségével a kispénz? emberek, akiknek Potter sohasem hitelezne, saját házat építsenek egy új városnegyedben. Ekkor jön a következ? csapás: jelent?sebb hiány keletkezik a kasszában (naná, hogy a gonosz Potter a b?nös), amiért Bailey-re börtön vár. Ekkor dönt úgy a férfi, hogy öngyilkos lesz, úgy legalább a családja (született közben négy gyereke) megkapja a biztosítási pénzt. És mindez karácsony este történik.

Talán ennyib?l is érzékelhet?, hogy Capra sötétebbre veszi a hangvételt a szokványos melodrámákénál, hogy aztán még nagyobbat üthessen a happy end. És itt a másik csavar: az angyal úgy segít Bailey-nek, hogy szaván fogja („Bárcsak meg se születtem volna!”) és megmutatja, milyen lenne a város nélküle. Egy alternatív valóságban találja magát, ahol Potter az úr (már a várost is Pottersville-nek hívják) a családias üzletek helyén kaszinók és sztriptízbárok vannak, az utcákon részegek és kurvák l?dörögnek. A „mi lenne ha” trükkjét azóta milliónyi filmben bevetették már, de ’46-ban ez még b?ven újnak számított.

Mai szemmel, ezzel együtt se sokkal érthet?bb a filmet övez? rajongás mértéke. Klasszikus hollywoodi melodrámát látunk, helyenként ötletes képi megoldásokkal és a kor elvárásaihoz mérten túljátszott alakításokkal (James Stewart mint Bailey természetesen tökéletes). Hogy ennél is többet lássunk bele a filmbe, ahhoz valószín?leg amerikainak kéne lenni.

(Ennek némileg ellentmond, hogy Angliában is nagy a kultusza.) *Az Élet csodaszép* ugyanis ugyanúgy az amerikai mítoszról szól, mint a westernek többsége. Az individualista f?hös elindul(na), hogy megvalósítsa az álmát, aztán végül a közösségben találja meg a boldogságot. Bailey ráadásul az összes olyan értéket megtestesíti, amellyel a néz? Amerikát és titokban magát szeretné azonosítani: becsület, szabadságvágy, megalkuvásmentesség, ?szinteség, igazságérzet, humanizmus. És mindez kontrasztba állítva a kapzsi Potter által megszemélyesített gátlástalan kapitalizmussal.
Bailey karácsony este újjászületik, hogy megmentse a városát, a családját és –szigorúan utolsósorban – saját magát. Ett?l igazán karácsonyi film *Az Élet csodaszép*. Jól sejti, aki a címe alapján ítéli meg: a giccs határán táncol, és gátlástalanul szentimentális. Az ?szintesége, a naiv bája és a finom humora a mentsége. Na meg a tény, hogy az elmúlt évtizedekben emberek millióit ríkatta meg. A kultusszal lehet vitatkozni, csak nem érdemes.

Azt ugye mondanom se kell, hogy tegnap este, amerikai id? szerint este nyolckor, mi ment az NBC m?során?

Az élet csodaszép (It's a Wonderful Life) -- amerikai filmdráma, 1946. Rendezte: Frank Capra. Forgatókönyv: Philip Doren Van Stern alapján Frances Goodrich, Albert Hackett, Frank Capra. Kép: Joseph

Walker, Joseph F. Biroc, Victor Milner. Vágó: William Hornbeck. Zene: Dimitri Tiomkin. Szerepl?k: James Stewart (George Bailey), Donna Reed (Mary Hatch), Lionel Barrymore (Mr. Henry F. Potter), Thomas Mitchell (Billy bácsi), Henry Travers (Clarence Osbody). Fekete-fehér, 130 perc.

http://geekz.blog.hu **- Beyonder**

Ajánló